

กฎหมายทรัพย์สินทางปัญญา : กฎหมายลิขสิทธิ์

เนติบัณฑิตยสภา

8 กันยายน 2565

ดร. ธรรมนุญ พิทยาภรณ์

ศาลฎีกาแผนกคดีทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศ

ข้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์

- ม.32 วรรคแรก “การกระทำแก่งานอันมีลิขสิทธิ์ของบุคคลอื่นตามพระราชบัญญัตินี้ หากไม่ขัดต่อการแสวงหาประโยชน์จากงานอันมีลิขสิทธิ์ตามปกติของเจ้าของลิขสิทธิ์และไม่กระทบกระเทือนถึงสิทธิอันชอบด้วยกฎหมายของเจ้าของลิขสิทธิ์เกินสมควร มิให้ถือว่าเป็นการละเมิดลิขสิทธิ์”

- ม.32 วรรคสอง “ภายใต้บังคับบทบัญญัติในวรรคหนึ่ง
การกระทำอย่างใดอย่างหนึ่งแก่งานอันมีลิขสิทธิ์ตาม
วรรคหนึ่ง มิให้ถือว่าเป็นการละเมิดลิขสิทธิ์ ถ้าได้
กระทำดังต่อไปนี้

(1) วิจัยหรือศึกษางานนั้น อันมิใช่การกระทำเพื่อหา
กำไร

(2) ใช้เพื่อประโยชน์ของตนเอง หรือเพื่อประโยชน์ของ
ตนเองและบุคคลอื่นในครอบครัวหรือญาติสนิท

- (3) ตีชม วิจารณ์ หรือแนะนำผลงาน โดยมีการรับรู้ถึงความเป็นเจ้าของลิขสิทธิ์ในงานนั้น
- (4) เสนอรายงานข่าวทางสื่อสารมวลชน โดยมีการรับรู้ถึงความเป็นเจ้าของลิขสิทธิ์ในงานนั้น
- (5) ทำซ้ำ คัดแปลง นำออกแสดง หรือทำให้ปรากฏ เพื่อประโยชน์ในการพิจารณาของศาลหรือเจ้าพนักงาน ซึ่งมีอำนาจตามกฎหมาย หรือในการรายงานผลการพิจารณาดังกล่าว

(6) ทำซ้ำ คัดแปลง นำออกแสดง หรือทำให้ปรากฏ
โดยผู้สอน เพื่อประโยชน์ในการสอนของตน อันมิใช่
การกระทำเพื่อกำไร

(7) ทำซ้ำ คัดแปลง บางส่วน ของงาน หรือตัดทอนหรือทำ
บทสรุป โดยผู้สอนหรือสถาบันศึกษา เพื่อแจกจ่าย
หรือจำหน่ายแก่ผู้เรียน ในชั้นเรียนหรือในสถาบัน
ศึกษา ทั้งนี้ ต้องไม่เป็นการกระทำเพื่อกำไร

(8) นำงานนั้นมาใช้เป็นส่วนหนึ่งในการถามและตอบ
ในการสอบ

(9) (ยกเลิก)

การนำเข้าซ้อน (Parallel Import)

- การนำเข้าสินค้าที่มีลิขสิทธิ์ที่ถูกต้องจากต่างประเทศเข้ามาในประเทศและขายแข่งกับสินค้าที่มีลิขสิทธิ์เช่นเดียวกันในตลาดภายในประเทศ โดยไม่ได้รับความยินยอมจากเจ้าของลิขสิทธิ์

- บริษัท A (บริษัทอังกฤษ) เป็นเจ้าของลิขสิทธิ์หนังสือเล่มหนึ่ง
- บริษัท A ทำสัญญาอนุญาตให้บริษัท B (บริษัทไทย) พิมพ์จำหน่ายหนังสือดังกล่าวแต่เพียงผู้เดียวในประเทศไทย บริษัท B ขายหนังสือในประเทศไทย ราคาเล่มละ 2,000 บาท
- บริษัท A ทำสัญญาอนุญาตให้บริษัท C (บริษัทสิงคโปร์) พิมพ์จำหน่ายหนังสือดังกล่าวแต่เพียงผู้เดียวในประเทศสิงคโปร์ บริษัท C ขายหนังสือในประเทศสิงคโปร์ ราคาเล่มละ 1,000 บาท

- นาย ก. ซื้อหนังสือจากบริษัท C ในประเทศสิงคโปร์ จำนวน 1,000 เล่ม และนำเข้ามาขายในประเทศไทยในราคาเล่มละ 1,500 บาท
- การกระทำของนาย ก. เป็นการกระทำที่เป็นการละเมิดลิขสิทธิ์ของบริษัท A หรือไม่

หลักการขายครั้งแรก/หลักการระงับสิ้นไปแห่งสิทธิ (First Sale Doctrine/Exhaustion of Rights)

- หลังจากการขายครั้งแรก สิทธิในลิขสิทธิ์ย่อมระงับสิ้นไป :
(เทียบเคียง : ฎ.2817/2543)
- คำพิพากษาศาลฎีกาของประเทศสหรัฐอเมริกาในคดี
ระหว่างนายสุภาพ เกิดแสงกับ John Wiley & Sons, Inc.
(ค.ศ. 2013/ พ.ศ. 2556)

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 2817/2543

- เมื่อผู้ผลิตสินค้าที่เป็นเจ้าของเครื่องหมายการค้าได้จำหน่ายสินค้าของตนในครั้งแรก... โดยได้รับประโยชน์จากการใช้เครื่องหมายการค้านั้นจากราคาสินค้าที่จำหน่ายไปเสร็จสิ้นแล้ว จึงไม่มีสิทธิหวงกั้นไม่ให้ผู้ซื้อสินค้าซึ่งประกอบการค้าปกตินำสินค้านั้นออกจำหน่ายอีกต่อไป... โจทก์ที่ 1 จึงไม่มีสิทธิหวงกั้นไม่ให้จำเลยนำเข้าซึ่งสินค้าปัตตะเลียนที่แท้จริงที่มีเครื่องหมายการค้าของโจทก์ที่ 1 ซึ่งมีใช้เครื่องหมายการค้าปลอมหรือที่เลียนเครื่องหมายการค้าของโจทก์ที่ 1 มาจำหน่ายในประเทศไทยได้

- โจทก์ที่ 2 เป็นผู้นำเข้าซึ่งสินค้าปัดตะเลี่ยนที่มีเครื่องหมายการค้าคำว่า "WAHL" ของโจทก์ที่ 1...จาก...ประเทศสหรัฐอเมริกาจำหน่ายในประเทศไทย...โจทก์ที่ 1 ไม่ได้ตกลงตั้งโจทก์ที่ 2 ให้เป็นตัวแทนจำหน่ายสินค้า...ที่มีเครื่องหมายการค้า...ของโจทก์ที่ 1 เพียงผู้เดียวในประเทศไทย...โจทก์ที่ 2 จึงเป็นเพียงผู้นำเข้าซึ่งสินค้าปัดตะเลี่ยนที่มีเครื่องหมายการค้า(ดังกล่าว)จากโจทก์ที่ 1 มาจำหน่ายในประเทศไทยผู้หนึ่งเท่านั้น...จึงฟังไม่ได้ว่า การที่จำเลยนำเข้าซึ่งสินค้าปัดตะเลี่ยนที่มีเครื่องหมายการค้าคำว่า "WAHL" เข้ามาจำหน่ายในประเทศไทยดังกล่าว เป็นการ ใช้สิทธิซึ่งมีแต่จะก่อให้เกิดความเสียหายแก่โจทก์ที่ 2 อันเป็นการ...ละเมิดต่อ โจทก์ที่ 2 ตาม ป.พ.พ. มาตรา 421

SUPREME COURT OF THE UNITED STATES

SUPAP KIRTSANG PETITIONER v. JOHN WILEY & SONS, INC.

Petitioner Supap Kirtsaeng, a citizen of Thailand, came to the United States 20 years ago to study math at Cornell University. He quickly figured out that respondent John Wiley & Sons, an academic publishing company, sold virtually identical English-language textbooks in the two countries—but for far less in Thailand than in the United States.

Seeing a ripe opportunity for arbitrage, Kirtsaeng asked family and friends to buy the foreign editions in Thai bookstores and ship them to him in New York. He then resold the textbooks to American students, reimbursed his Thai suppliers, and pocketed a tidy profit.

Wiley sued Kirtsaeng for copyright infringement, claiming that his activities violated its exclusive right to distribute the textbooks. See 17 U. S. C. §§106(3), 602(a)(1). Kirtsaeng invoked the “first-sale doctrine” as a defense. That doctrine typically enables the lawful owner of a book (or other work) to resell or otherwise dispose of it as he wishes. See §109(a). But Wiley contended that the first-sale doctrine did not apply when a book (like those Kirtsaeng sold) was manufactured abroad.

To settle the continuing conflict, this Court granted Kirtsaeng's petition for certiorari and reversed the Second Circuit in a 6-to-3 decision, thus establishing that the first-sale doctrine allows the resale of foreign-made books, just as it does domestic ones.

คดีระหว่างนายสุภาพ เกิดแสง กับ จอห์น ไวลีย์ แอนด์ ซันส์ อิงค์

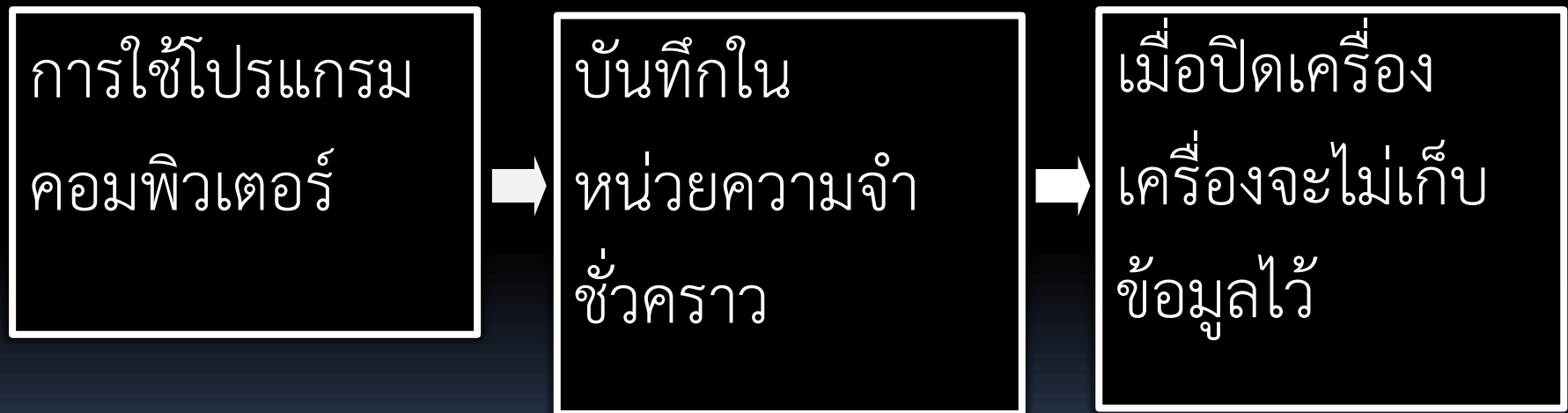
- นายสุภาพ เกิดแสง เป็นคนไทยที่ไปเรียนที่มหาวิทยาลัยคอร์เนล ประเทศสหรัฐอเมริกา
- John Wiley & Sons Inc. เป็นบริษัทที่พิมพ์จำหน่ายตำราที่ใช้ในการเรียน โดยพิมพ์จำหน่ายตำราภาษาอังกฤษขายในประเทศสหรัฐอเมริกา ในราคาที่สูงกว่าที่ขายในประเทศไทย

- นายสุภาพให้คนซื้อตำราดังกล่าวจากร้านในประเทศไทยส่งไปให้ที่นิวยอร์ก ต่อมานายสุภาพขายตำราดังกล่าวให้นักศึกษาอเมริกันหลายคน โดยได้กำไรจากการขายดังกล่าว
- John Wiley & Sons Inc. ฟ้องว่า นายสุภาพละเมิดลิขสิทธิ์
- ศาลชั้นต้นและศาลอุทธรณ์ภาค 2 พิพากษาให้นายสุภาพแพ้คดี

- ศาลฎีกาของประเทศสหรัฐอเมริกา พิพากษากลับให้ นายสุภาพชนะคดี โดยวินิจฉัยว่า เมื่อนายสุภาพซื้อหนังสือมาแล้ว ตามหลักการขายครั้งแรกผู้ซื้อหนังสือมีสิทธิที่จะขายหนังสือดังกล่าวต่อไปได้โดยไม่เป็นการละเมิดลิขสิทธิ์ แม้ว่านายสุภาพจะซื้อหนังสือจากต่างประเทศแล้วนำไปขายในสหรัฐอเมริกาก็ตาม

มาตรา 32/1 “การจำหน่ายต้นฉบับหรือสำเนางาน
อันมีลิขสิทธิ์ โดยผู้ใดมาซึ่งกรรมสิทธิ์ในต้นฉบับ
หรือสำเนาอันมีลิขสิทธิ์นั้น โดยชอบด้วย
กฎหมาย มิให้ถือว่าเป็นการละเมิดลิขสิทธิ์”

- การใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ตามปกติถือเป็นการทำซ้ำหรือไม่?

มาตรา 32/2 “การกระทำแก่งานอันมีลิขสิทธิ์ที่ทำ
หรือได้มาโดยชอบด้วยกฎหมายในระบบ
คอมพิวเตอร์ที่มีลักษณะเป็นการทำซ้ำที่จำเป็น
ต้องมีสำหรับการนำเสนอมาใช้เพื่อให้อุปกรณ์ที่ใช้ใน
ระบบคอมพิวเตอร์ หรือกระบวนการส่งงานอันมี
ลิขสิทธิ์ทางระบบคอมพิวเตอร์ทำงานได้ตามปกติ มิ
ให้ถือว่าเป็นการละเมิดลิขสิทธิ์””

- ม. 32/1, 32/2, 32/3 (ยกเลิก), 32/4, 33-43
- ข้อยกเว้นความรับผิดชอบของผู้ให้บริการ
ม.43/1 – 43/8
- หมวด 3 การใช้ลิขสิทธิ์ในพฤติการณ์พิเศษ/
การอนุญาตให้ใช้ลิขสิทธิ์เชิงบังคับ (Compulsory
Licensing)

กฎหมายเกี่ยวกับการนำข้อมูลคอมพิวเตอร์
ที่อ้างว่าละเมิดลิขสิทธิ์ออกจากระบบ
และการระงับการเข้าถึงข้อมูลดังกล่าว

- ม. 32/3 ของ พ.ร.บ.ลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537
ยกเลิก แต่ ม.16 ของ พ.ร.บ.ลิขสิทธิ์
(ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2565 ให้ใช้บังคับในบางกรณี

- ม.20(3) ของ พ.ร.บ.ว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2560
- ม.43/1 – 43/8 ของ พ.ร.บ.ลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 (แก้ไข พ.ศ. 2565)

ม.32/3 ของ พ.ร.บ.ลิขสิทธิ์ (ยกเลิก แต่ให้ใช้บังคับในบางกรณี)

- เจ้าของลิขสิทธิ์ยื่นคำร้องต่อศาลเพื่อให้มีคำสั่งระงับการละเมิดลิขสิทธิ์ (ม.32/3 ยกเลิกโดย ม.7 ของพ.ร.บ.ลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2565)
- ม.16 ของ พ.ร.บ.ลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2565 “บรรดาคดีหรือการดำเนินการใด ๆ ที่ได้ดำเนินการตามมาตรา 32/3 ไว้ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับและยังไม่ถึงที่สุด ให้ดำเนินการต่อไปตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 ที่ใช้บังคับอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

ม. 20 (3) ของ พ.ร.บ.ว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับ คอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2560

“ในกรณีที่มีการทำให้แพร่หลายซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์ ดังต่อไปนี้ พนักงานเจ้าหน้าที่ โดยได้รับความเห็นชอบจากรัฐมนตรีอาจยื่นคำร้องพร้อมแสดงพยานหลักฐานต่อศาลที่มีเขตอำนาจขอให้มีคำสั่งระงับการทำให้แพร่หลายหรือลบข้อมูลคอมพิวเตอร์นั้นออกจากระบบคอมพิวเตอร์ได้

(3) ข้อมูลคอมพิวเตอร์ที่เป็นความผิดอาญาตามกฎหมายเกี่ยวกับทรัพย์สินทางปัญญา หรือกฎหมายอื่นซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์นั้นมีลักษณะขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน และเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายนั้นหรือพนักงานสอบสวนตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาได้ร้องขอ

...”

กระบวนการ Notice and Takedown

- ข้อยกเว้นความรับผิดของผู้ให้บริการ
(ม.43/1 – 43/8)
- กระบวนการแจ้งให้ผู้ให้บริการนำข้อมูล
ที่อ้างว่าละเมิดลิขสิทธิ์ออกจากระบบ
คอมพิวเตอร์ หรือระบบการเข้าถึงข้อมูล
ดังกล่าว

ผู้ให้บริการ

ผู้ให้บริการ หมายความว่า “ผู้ให้บริการเป็นสื่อกลางส่งผ่านข้อมูลคอมพิวเตอร์หรือให้สามารถติดต่อถึงกัน โดยประการอื่นผ่านทางระบบคอมพิวเตอร์ และให้หมายความรวมถึงผู้ให้บริการเก็บข้อมูลคอมพิวเตอร์เป็นการชั่วคราว ผู้ให้บริการรับฝากข้อมูลคอมพิวเตอร์ และผู้ให้บริการสืบค้นแหล่งที่ตั้งของข้อมูลคอมพิวเตอร์ด้วย ทั้งนี้ ไม่ว่าจะเป็นการให้บริการในนามของตนเองหรือบุคคลอื่นหรือเพื่อประโยชน์ของบุคคลอื่น” (ม.4)

ผู้ให้บริการ

ผู้ให้บริการ มีความหมายรวมถึง

- (1) ผู้ให้บริการที่เป็นสื่อกลางส่งผ่านข้อมูลคอมพิวเตอร์ หรือให้สามารถติดต่อถึงกัน โดยประการอื่นผ่านทางระบบคอมพิวเตอร์ (Mere Conduit)
- (2) ผู้ให้บริการเก็บข้อมูลคอมพิวเตอร์เป็นการชั่วคราว (Caching)

ผู้ให้บริการ

- (3) ผู้ให้บริการรับฝากข้อมูลคอมพิวเตอร์ (Hosting)
- (4) ผู้ให้บริการสืบค้นแหล่งที่ตั้งของข้อมูลคอมพิวเตอร์
(Search Engine)

กระบวนการ Notice and Takedown

- กระบวนการแจ้ง (Notice) และการนำข้อมูลคอมพิวเตอร์ที่อ้างว่า
ได้ทำขึ้น โดยละเมิดลิขสิทธิ์ออกจากระบบหรือเครือข่าย
คอมพิวเตอร์ของผู้ให้บริการ (Takedown) (หรือระงับการเข้าถึง
ข้อมูลดังกล่าว)

ขั้นตอนของกระบวนการ Notice and Takedown

1. เจ้าของลิขสิทธิ์มีหลักฐานอันควรเชื่อว่าการละเมิดลิขสิทธิ์บนระบบหรือเครือข่ายคอมพิวเตอร์ของผู้ให้บริการ ตาม ม.43/4 หรือ ม.43/5
2. เจ้าของลิขสิทธิ์แจ้ง (Notice) ผู้ให้บริการ โดยดำเนินการตาม ม.43/6 : ทำเป็นหนังสือ/ผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ + มีรายละเอียดตามที่กฎหมายกำหนด

ขั้นตอนของกระบวนการ Notice and Takedown

3. ให้ผู้ให้บริการดำเนินการ :

- ก. นำข้อมูลคอมพิวเตอร์ที่อ้างว่าทำขึ้น โดยละเมิดลิขสิทธิ์ออกจากระบบ (Takedown) หรือ
- ข. ระงับการเข้าถึงข้อมูลดังกล่าว (Blocking)

ขั้นตอนของกระบวนการ Notice and Takedown

4. ให้ผู้ให้บริการแจ้งผู้ใช้บริการที่ถูกกล่าวหาว่ากระทำละเมิดลิขสิทธิ์
5. ผู้ใช้บริการดังกล่าวมีสิทธิโต้แย้ง ไปยังผู้ให้บริการ
(โดยดำเนินการตามเงื่อนไขที่กฎหมายกำหนด)

ขั้นตอนของกระบวนการ Notice and Takedown

6. ให้ผู้ให้บริการส่งสำเนาคำโต้แย้งไปยังเจ้าของลิขสิทธิ์
และแจ้งว่าจะนำข้อมูลดังกล่าวกลับเข้าสู่ระบบ หรือ
ยุติการระงับการเข้าถึงข้อมูลดังกล่าว เมื่อพ้น 30 วัน
นับแต่วันที่ผู้ให้บริการได้รับคำโต้แย้ง
7. เมื่อพ้นกำหนด 30 วันดังกล่าว ให้ผู้ให้บริการนำข้อมูล
ดังกล่าวกลับเข้าสู่ระบบ หรือยุติการระงับการเข้าถึง
ข้อมูลดังกล่าว ภายใน 15 วัน เว้นแต่ผู้ให้บริการได้รับ
แจ้งว่าเจ้าของลิขสิทธิ์ฟ้องดำเนินคดีกับผู้ให้บริการ

ข้อยกเว้นความรับผิดชอบของผู้ให้บริการ

- ผู้ให้บริการที่ได้รับยกเว้นความรับผิดชอบ :
 - ก. ได้ประกาศมาตรการยกเลิกการให้บริการแก่ ผู้ใช้บริการที่ละเมิดลิขสิทธิ์ซ้ำ และปฏิบัติตาม มาตรการนั้น
 - ข. ดำเนินการตาม ม.43/2 – 43/5
(ม.43/1)

ข้อยกเว้นความรับผิดชอบของผู้ให้บริการ

- กรณีของผู้ให้บริการที่เป็นสื่อกลางส่งผ่านข้อมูลคอมพิวเตอร์หรือให้สามารถติดต่อถึงกันโดยประการอื่นผ่านทางระบบคอมพิวเตอร์ ต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขใน ม.43/2
- กรณีของผู้ให้บริการเก็บข้อมูลคอมพิวเตอร์เป็นการชั่วคราว ต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขใน ม.43/3

ข้อยกเว้นความรับผิดชอบของผู้ให้บริการ

- กรณีของผู้ให้บริการรับฝากข้อมูลคอมพิวเตอร์ ต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขใน ม.43/4
- กรณีของผู้ให้บริการสืบค้นแหล่งที่ตั้งของข้อมูลคอมพิวเตอร์ ต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขใน ม.43/5

ข้อยกเว้นความรับผิดของผู้ให้บริการ

- กรณีที่ผู้ให้บริการนำข้อมูลที่อ้างว่าทำขึ้น โดยละเมิดลิขสิทธิ์ออกจากระบบ หรือระงับการเข้าถึงข้อมูลนั้น ผู้ให้บริการที่ดำเนินการตามกระบวนการที่กฎหมายกำหนด โดยสุจริต ไม่ต้องรับผิดต่อความเสียหายที่เกิดขึ้นจากการดำเนินการดังกล่าว
(ม.43/6 วรรคท้าย)

ความรับผิดชอบในกรณีการแจ้งที่เป็นเท็จ

- กรณีที่มีการแจ้งเป็นเหตุให้มีการนำข้อมูลออกจากระบบ หรือระงับการเข้าถึงข้อมูลนั้น โดยรู้หรือมีเหตุควรรู้ว่า ข้อมูลดังกล่าวเป็นเท็จ ผู้แจ้งต้องรับผิดชอบในความเสียหายที่เกิดขึ้น

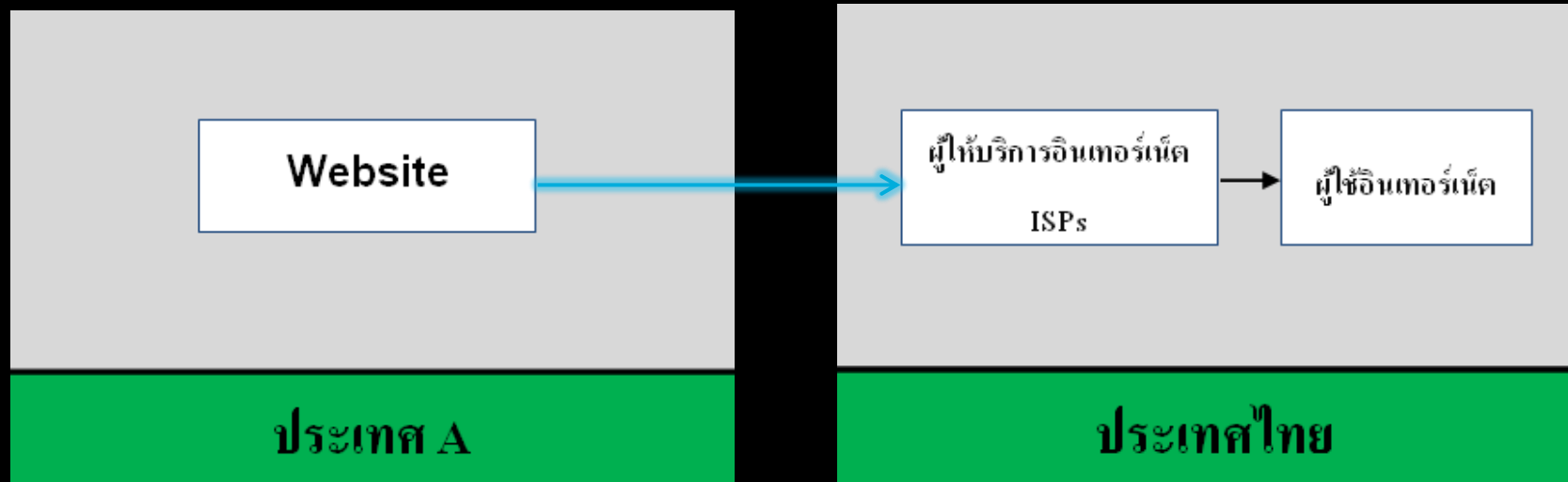
ความรับผิดชอบในกรณีการโต้แย้งที่เป็นเท็จ

- กรณีที่มีการ โต้แย้ง เป็นเหตุให้มีการนำข้อมูลกลับเข้าสู่ระบบ หรือยุติการระงับการเข้าถึงข้อมูลนั้น โดยรู้หรือมีเหตุควรรู้ว่า ข้อมูลดังกล่าวเป็นเท็จ ผู้โต้แย้งต้องรับผิดชอบ ในความเสียหายที่เกิดขึ้น

ข้อสังเกต

- ผู้ให้บริการ หมายความว่ารวมถึง ผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ต (Internet Service Providers/ISPs หรือ Online Service Providers/OSPs) เช่น TOT, AIS, TRUE, DTAC เป็นต้น

- การนำข้อมูลออกจากระบบ (Takedown) \neq การระงับการเข้าถึงข้อมูล (Blocking)
- การระงับการเข้าถึงข้อมูลใน Website บางส่วน \neq การระงับการเข้าถึงข้อมูลทั้ง Website
- URL (Uniform Resource Locator)/ ที่อยู่ของข้อมูลในระบบอินเทอร์เน็ต :

<https://ipitc.coj.go.th/th/content/category/detail/id/37/iid/212485>

<https://ph01.tci-thaijo.org/index.php/IJSIT/article/download/164412/121732/>

- การที่ผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ต (ISPs) ทุกแห่งในประเทศไทยระงับการเข้าถึงข้อมูล (Blocking) ผู้ใช้อินเทอร์เน็ตที่ใช้บริการของผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ตในต่างประเทศยังคงเข้าถึงข้อมูลดังกล่าวได้

- การนำข้อมูลที่ละเมิดลิขสิทธิ์ออกจากระบบ
(Takedown) > การระงับการเข้าถึงข้อมูล
(Blocking)

- Blocking ไม่สามารถแก้ปัญหาได้ทั้งหมด
- Blocking ช่วยลดความเสียหายที่เกิดขึ้นกับเจ้าของลิขสิทธิ์

มาตรการคุ้มครองลิขสิทธิ์เพิ่มเติม

- ข้อมูลการบริหารสิทธิ
(Right Management Information/RMI)
- มาตรการทางเทคโนโลยี
(Technological Protection Measures/TPMs)

ข้อมูลการบริหารสิทธิ (RMI)

“ข้อมูลการบริหารสิทธิ” หมายความว่า ข้อมูลที่บ่งชี้ถึง ผู้สร้างสรรค์ งานสร้างสรรค์ นักแสดง การแสดง เจ้าของ ลิขสิทธิ์ หรือระยะเวลาและเงื่อนไขการใช้งานอันมีลิขสิทธิ์ ตลอดจนตัวเลขหรือรหัสแทนข้อมูลดังกล่าว โดยข้อมูล เช่นว่านี้ติดอยู่หรือปรากฏเกี่ยวข้องกับงานอันมีลิขสิทธิ์หรือ สิ่งบันทึกการแสดง

(ม.4 ของ พ.ร.บ.ลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537)

ข้อมูลการบริหารสิทธิ (RMI)

- แสดงถึงความเป็นเจ้าของงาน รวมถึงเงื่อนไขในการที่ผู้อื่นจะใช้งานดังกล่าว
- นำข้อมูลดังกล่าวไปยึดโยงกับผลงาน
- ตัวอย่าง : ตายน้ำ (Watermark), ตายเซ็น, การใช้หมายเลข เช่น ISBN (International Standard Book Number) หรือ ISAN (International Standard Audiovisual Number) หรือ หมายเลขอื่นๆ เป็นต้น

มาตรการทางเทคโนโลยี (TPMs)

“มาตรการทางเทคโนโลยี” หมายความว่า เทคโนโลยี ที่ใช้คุ้มครองสิทธิของเจ้าของลิขสิทธิ์ หรือสิทธิของนักแสดงตามพระราชบัญญัตินี้ หรือเทคโนโลยีที่ใช้ ควบคุมการเข้าถึงงานอันมีลิขสิทธิ์ หรือสิ่งบันทึกการแสดง ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

(ม.4 ของ พ.ร.บ.ลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 แก้ไข พ.ศ. 2565)

มาตรการทางเทคโนโลยี (TPMs)

- เทคโนโลยีที่ใช้คุ้มครองสิทธิของเจ้าของลิขสิทธิ์หรือสิทธิของนักแสดง ได้อย่างมีประสิทธิภาพ
- มาตรการทางเทคโนโลยีอาจเป็นมาตรการในการควบคุมการเข้าถึงงานที่มีลิขสิทธิ์หรือสิ่งบันทึกการแสดง ได้อย่างมีประสิทธิภาพ
- ตัวอย่าง : การเข้ารหัส (encryption), การใช้ Password เป็นต้น

การละเมิดข้อมูลการบริหารสิทธิ

ม. 53/1 “การลบหรือเปลี่ยนแปลงข้อมูลการบริหารสิทธิ โดยรู้อยู่แล้วว่าการกระทำนั้นอาจจูงใจให้เกิด ก่อให้เกิด ให้ความสะดวก หรือปกปิดการละเมิดลิขสิทธิ์หรือสิทธิของนักแสดง ให้ถือว่าเป็นการละเมิดข้อมูลการบริหารสิทธิ”

ม. 53/2 “ผู้ใดรู้อยู่แล้วว่างานหรือสำนักงานอันมี
ลิขสิทธิ์นั้น ได้มีการลบหรือเปลี่ยนแปลงข้อมูลการ
บริหารสิทธิ ให้ถือว่าผู้นั้นกระทำการละเมิดข้อมูล
การบริหารสิทธิด้วย ถ้าได้กระทำการอย่างใดอย่างหนึ่ง
แก่งานนั้น ดังต่อไปนี้

- (1) นำหรือส่งเข้ามาในราชอาณาจักรเพื่อจำหน่าย
- (2) เผยแพร่ต่อสาธารณชน”

ข้อยกเว้นการละเมิดข้อมูลการบริหารสิทธิ

ม. 53/3 “การกระทำใดๆ ดังต่อไปนี้ มิให้ถือว่าเป็นการละเมิดข้อมูลการบริหารสิทธิ

(1) การลบหรือเปลี่ยนแปลงข้อมูลการบริหารสิทธิ โดยเจ้าพนักงานผู้มีอำนาจตามกฎหมายเพื่อบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมาย การอันจำเป็นในการป้องกันประเทศ การรักษาความมั่นคงแห่งชาติ หรือวัตถุประสงค์อื่นในทำนองเดียวกัน

(2) การลบหรือเปลี่ยนแปลงข้อมูลการบริหารสิทธิ โดยสถาบันการศึกษา หอจดหมายเหตุ ห้องสมุด หรือองค์กรแพร่เสียงแพร่ภาพสาธารณะ ที่ไม่ได้มีวัตถุประสงค์เพื่อหากำไร

(3) การเผยแพร่ต่อสาธารณชนซึ่งงานหรือสำเนางานอันมีลิขสิทธิ์ที่มีการลบหรือเปลี่ยนแปลงข้อมูลการบริหารสิทธิ โดยสถาบันการศึกษา หอจดหมายเหตุ ห้องสมุด หรือองค์กรแพร่เสียงแพร่ภาพสาธารณะ ที่ไม่ได้มีวัตถุประสงค์เพื่อหากำไร

ลักษณะของข้อมูลการบริหารสิทธิตาม (2) และงาน
หรือสำนักงานอันมีลิขสิทธิ์ที่มีการลบหรือเปลี่ยนแปลง
ข้อมูลการบริหารสิทธิตาม (3) ให้เป็นไปตามที่กำหนด
ในกฎกระทรวง”

การละเมิดมาตรการทางเทคโนโลยี

ม. 53/4 “การกระทำด้วยประการใด ๆ ที่มีผลทำให้
มาตรการทางเทคโนโลยีที่ใช้ควบคุมการเข้าถึงไม่เกิดผล
ให้ถือว่าเป็นการละเมิดมาตรการทางเทคโนโลยี”

การละเมิดมาตรการทางเทคโนโลยี

ม. 53/6 “ผู้ใดให้บริการ ผลิต ขาย หรือแจกจ่าย ซึ่งบริการ ผลิตภัณฑ์ หรืออุปกรณ์ โดยรู้หรือมีเหตุอันควรรู้ว่าบริการ ผลิตภัณฑ์ หรืออุปกรณ์ดังกล่าวมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อทำให้ มาตรการทางเทคโนโลยีไม่เกิดผล หรือ โดยส่งเสริมการขายว่า บริการ ผลิตภัณฑ์ หรืออุปกรณ์นั้น สามารถทำให้มาตรการ ทางเทคโนโลยีไม่เกิดผล ให้ถือว่าผู้นั้นกระทำการละเมิด มาตรการทางเทคโนโลยี

เพื่อประโยชน์แห่งมาตรานี้ ผลิตภัณฑ์ หมายความว่ารวมถึง โปรแกรมคอมพิวเตอร์ด้วย”

ข้อยกเว้นการละเมิดมาตรการทางเทคโนโลยี

- ม.53/5, ม.53/7 และ ม.53/8

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 664/2549

“จำเลยรับสัญญาณภาพและเสียงของจอทกร่วมที่ส่งสัญญาณไปตามสายเคเบิลใยแก้วนำแสง จากนั้นใช้อุปกรณ์เชื่อมต่อกับสายสัญญาณเคเบิลเข้าเครื่องถอดรหัสสัญญาณไปพ่วงต่อเข้ากับเครื่องรับโทรทัศน์ของจำเลย แล้วขยายสัญญาณโทรทัศน์แยกและต่อสัญญาณแพร่เสียงแพร่ภาพไปยังห้องเช่าต่าง ๆ ของผู้พักอาศัยในอาคารของจำเลย โดยจำเลยได้รับผลประโยชน์จากค่าเช่าห้องพักและค่าบริการจากผู้เช่าเพื่อแสวงหากำไรในทางการค้า โดยไม่ได้รับอนุญาตจากจอทกร่วมทั้งสอง

ถือได้ว่าการกระทำของจำเลยเป็นการจัดทำงานแพร่ภาพ
แพร่เสียง...ซึ่งเป็นงานอันมีลิขสิทธิ์ของโจทก์ร่วมทั้งสอง
เมื่อการกระทำของจำเลยเป็นการกระทำเพื่อการค้า
จำเลยจึงมีความผิดตาม พ.ร.บ.ลิขสิทธิ์ พ.ศ.2537 มาตรา
29 ประกอบมาตรา 69 วรรคสอง”

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 6359/2551

“จำเลยลักลอบใช้อุปกรณ์เครื่องรับสัญญาณดาวเทียม (จานดาวเทียม) รับสัญญาณงานแพร่เสียงแพร่ภาพของผู้เสียหาย ทั้งสองเข้ามาแล้วส่งผ่านเข้าไปในเครื่องรวมสัญญาณ จากนั้นจึงส่งสัญญาณผ่านทางสายนำสัญญาณไปยังเครื่องรับโทรทัศน์ที่อยู่ในห้องพักในอพาร์ทเมนต์ โดยเรียกเก็บเงินและผลประโยชน์ เป็นค่าบริการรายเดือนรวมอยู่ในค่าเช่าห้องพักของจำเลย เป็นการกระทำเพื่อการค้า...

จำเลยแพร่สัญญาณงานแพร่เสียงแพร่ภาพของผู้เสียหายทั้งสอง
ให้ผู้ให้บริการเช่าห้องพักในอพาร์ทเมนต์ของจำเลยได้รับชมรับฟัง
ด้วยการต่อสัญญาณเข้าไปในห้องเช่า ซึ่งมีลักษณะเป็นการแพร่
เสียงแพร่ภาพต่อไปจากการแพร่เสียงแพร่ภาพของผู้เสียหายทั้งสอง
โดยไม่มีการบันทึกงานนั้นไว้ก่อน การกระทำของจำเลยจึงเป็น
ความผิดฐานจัดทำงานแพร่เสียงแพร่ภาพตามมาตรา 29 (1)”

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 3977/2534

“จำเลยเป็นพ่อค้าประกอบอาชีพจำหน่ายหนังสือแบบเรียน และแบบฝึกหัดมานานประมาณ 20 ปีแล้ว มีร้านค้าของตนเอง และเป็นตัวแทนจำหน่ายหนังสือแบบเรียนขององค์การค้าของ คุรุสภา จำเลยย่อมมีความรู้ความเข้าใจมีประสบการณ์และความชำนาญในการตรวจตราหนังสือแบบเรียนและแบบฝึกหัดต่าง ๆ ที่สั่งมาจำหน่ายในร้านค้าของตนเองว่าถูกต้องหรือไม่ จำเลย ได้รู้เห็นหนังสือของกลางนั้นอยู่แล้วว่าไม่ใช่เป็นหนังสือแบบเรียน หรือแบบฝึกหัดที่แท้จริงของผู้เสียหายและย่อมสังเกตเห็นว่าหนังสือ ของกลาง”

ดังกล่าวมีลักษณะแตกต่างจากหนังสือของผู้เสียหายที่จำเลย
เคยสั่งซื้อจากองค์การค้าของคุรุสภา ซึ่งผู้เสียหายสงวน
ลิขสิทธิ์ ดังนี้ถือได้ว่า จำเลยขายหรือเสนอขายหนังสือของ
กลาง จำนวน 91 เล่มนั้น โดยรู้อยู่แล้วว่าเป็นหนังสือที่พิมพ์
ขึ้นโดยละเมิดลิขสิทธิ์ของผู้เสียหาย จำเลยจึงมีความผิดตาม
พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2521 มาตรา 27”

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 5715/2562

“จำเลยในฐานะเจ้าของร้านซึ่งประกอบกิจการร้านอาหารโอเกะย่อมมีหน้าที่ต้องตรวจตราดูแลและควบคุมการดำเนินกิจการของร้านให้เป็นไปโดยเรียบร้อยและไม่ผิดกฎหมาย การที่จำเลยเป็นผู้ติดต่อให้เจ้าของตู้เพลงคาราโอเกะหยอดเหรียญที่มีงานเพลงซึ่งได้ทำขึ้นโดยละเมิดลิขสิทธิ์ของผู้เสียหายมาติดตั้งที่ร้าน...ของจำเลย จำเลยยอมอยู่ในวิสัยที่จะตรวจสอบได้ว่างานเพลงที่ติดตั้งในหน่วยความจำของตู้เพลงคาราโอเกะหยอดเหรียญดังกล่าวเป็นงานที่ทำขึ้นโดยละเมิดลิขสิทธิ์ของผู้เสียหายหรือไม่ จำเลยจึงรู้หรือมีเหตุอันควรรู้ว่างานดังกล่าวทำขึ้นโดยละเมิดลิขสิทธิ์ของผู้เสียหาย

เมื่อมีการเปิดเพลงดังกล่าวจากตู้เพลงคาราโอเกะหยอดเหรียญ โดยแบ่งปันผลประโยชน์กัน จึงเป็นความผิดสำเร็จ การกระทำของจำเลยจึงเป็นความผิดฐานเผยแพร่ต่อสาธารณชนในงานที่ได้ทำขึ้นโดยละเมิดลิขสิทธิ์ของผู้เสียหายเพื่อหากำไรอันเป็นการกระทำเพื่อการค้า...จำเลยมีความผิดตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 มาตรา 31(2) ประกอบมาตรา 70 วรรคสอง...”

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 8330/2549

“พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ.2537 มาตรา 15 (5) มิได้บัญญัติให้สัญญาอนุญาตให้ใช้ลิขสิทธิ์ต้องทำเป็นหนังสือ ต่างกับพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ.2534 ที่มาตรา 68 วรรคสอง บัญญัติให้สัญญาอนุญาตให้ใช้เครื่องหมายการค้าต้องทำเป็นหนังสือและจดทะเบียนต่อนายทะเบียนเครื่องหมายการค้า...การโอนลิขสิทธิ์...มาตรา 17 วรรคสาม บัญญัติไว้ชัดเจนว่าการโอนลิขสิทธิ์ซึ่งมิใช่ทางมรดกต้องทำเป็นหนังสือลงลายมือชื่อผู้โอนและผู้รับโอน”